

П'ятитомне загальноакадемічне видання «Правова система України: історія, стан та перспективи»

ТОМ 4

ПЕРЕДМОВА

У правовій системі України окреме місце займають галузі аграрного, екологічного і господарського права. Усі вони є комплексними галузями права і регулюють суспільні відносини у відповідних сферах людської діяльності. Ці галузі є більш „молодими” за класичні галузі права – цивільного, кримінального, адміністративного тощо. Вони відрізняються від останніх більш складною внутрішньою структурою і меншою цілісністю.

З системою аграрного права тісно взаємодіє галузь земельного права. Це пов'язано з тим, що земля є основним засобом виробництва у сільському господарстві. Але тільки цим її функція не обмежується. Земля також є просторовою базою для розселення людей і розміщення виробництва, використовується в оздоровчих та інших цілях. Отже земельне право, взаємодіючи з аграрним правом, в той же час має більш широкий предмет правового регулювання. Екологічне право теж тісно взаємодіє з аграрним і земельним правом. Але, по-перше, сфера його дії не обмежується тільки аграрним виробництвом. Воно спрямоване також на екологізацію й багатьох інших видів суспільної діяльності – промисловості, транспорту, будівництва тощо.

По-друге, екологічне право включає в себе земельне право на засадах підгалузі комплексної галузі права. За цих умов останнє є відносно самостійною галуззю права. Але це не применшує його значення у регулюванні як земельно – виробничих, так і земельно-екологічних суспільних відносин.

Формування господарського права як комплексної галузі має чи не найдовшу історію.

Протягом вже багатьох десятиліть не вщухає теоретична дискусія між фахівцями в галузі цивільного і господарського права щодо самостійного значення останнього. Ця дискусія не припинялася навіть після прийняття Господарського кодексу України (2003 р). Більше

того, дехто пропонує скасувати цей кодекс і закрити питання про господарське право як самостійну комплексну галузь права як таку.

Кожна з досліджуваних у цій колективній монографії галузей права має як свої особливості, так і спільні риси, властиві системі права України в цілому. Як у теоретичному, так і практичному аспектах ці галузі мають чимало вад. Це негативно позначається на ефективності функціонування системи права України в цілому.

Акцент монографії у даній монографії зроблено на дослідженні теоретичних засад формування аграрного, екологічного і господарського права як комплексних галузей, аналізі відповідного чинного законодавства та історичних передумов його формування, визначенні тенденцій подальшого розвитку аграрного, земельного, екологічного і господарського права, виробленні пропозицій і рекомендацій щодо системного удосконалення відповідних галузей законодавства.

Звернута також увага на актуальну проблему реалізації аграрного, земельного, екологічного і господарського законодавства. У цьому зв'язку запропоновані відповідні механізми і гарантії, спрямовані на підвищення ефективності дії законів і підзаконних актів у відповідних сферах суспільних відносин.